

Verslag van de hoorzitting PRS/PRV op 27 september 2012

Aanwezig namens Provinciale Staten: dhr. drs. A.H.L. Kocken (voorzitter), mw. P. Doornenbal-van der Vlist (CDA), dhr. J. Fastl (GroenLinks), mw. P. v.d. Geest (PvdD) dhr. drs. C. de Heer (ChristenUnie), dhr. G.A. de Kruif (CDA), dhr. drs. C. de Kruijf (PvdA), mw.drs. A.M.C. Mineur (SP), dhr. ing. H.N. Scherer (PVV), dhr.dr. I. Thonon (D66), dhr. G.H.J. Weierink (VVD) en dhr. W. van Wikselaar (SGP);

Aanwezig namens Gedeputeerde Staten: dhr. drs. R.W. Krol;

Van ambtelijke zijde aanwezig:

Dhr. dr. R.Poort (griffier) en mw. G. van Weerd (verslag).

Opening

De voorzitter opent de hoorzitting en heet de aanwezigen welkom, in het bijzonder de insprekers. Spreker schetst het kader van deze bijeenkomst. Hij memoreert dat de concept PRS/PRV ter inzage heeft gelegen in het voorjaar van 2012. Hier zijn bijna 300 zienswijzen op ingediend. Een aantal indieners heeft ervoor gekozen om hun zienswijze mondeling toe te lichten in de hoorzittingen. Insprekers krijgen maximaal vijf minuten spreektijd waarna Statenleden de gelegenheid krijgen om vragen te stellen.

GS zullen de bijeenkomsten benutten om nogmaals naar de Nota van Beantwoording te kijken. PS wegen vervolgens de voorgestelde beantwoording van GS bij het vaststellen van de uiteindelijke Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie en de Provinciale Ruimtelijke Verordening.

1. De heer P. van Dun van de Bond Heemschut

De heer Van Dun leest een notitie voor die als bijlage 1 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer De Heer vraagt om meer concrete voorbeelden teneinde een betere planologische bescherming of een goede ontwikkeling tot stand te brengen. In dat verband werd o.a. Het Klooster door de heer Van Dun genoemd.

De heer Thonon sluit zich bij deze vraag aan.

De heer De Kruijf, PvdA, constateert dat de inspreker het gevaar zag opdoemen dat cultuur als een sectorale aangelegenheid zou worden beschouwd, omdat cultuur in een aparte paragraaf verwoord staat. Is dat de resultante van het beleid dat in de afgelopen jaren is gevoerd of ligt dat anders?

De heer Van Dun verwijst naar de Nieuwe Hollandse Waterlinie en naar het Utrechtse deel van de Stelling van Amsterdam, bij de Ronde Venen. Uit onderzoek naar vigerende bestemmingsplannen bleek dat er alleen bij Het Klooster te Nieuwegein een duidelijke breuk is ontstaan in het gebied; ten zuiden van de Rijn speelt het probleem veel minder. Ten noorden zijn er om toeristische redenen kleine tijdelijke woningen gebouwd, met een zgn. gedoogacceptatie van de gemeente. Wanneer het juridisch haalbaar is, kan het gebied weer worden vrijgemaakt waardoor er weer een open gebied zal gaan ontstaan. Veel forten hebben inmiddels een recreatieve bestemming gekregen, maar de ruimte daartussen wordt weinig benut, c.q. krijgt weinig aandacht in bestemmingsplannen.

Wat betreft de vraag van de heer Thonon, heeft de heer Van Dun ervaren dat het bij de stadsvernieuwing van historische kernen niet zozeer ging om instandhouding. Dat was slechts een afgeleide. Het ging in dat kader primair om verbetering van het leefmilieu. In de PRS dient, bv. bij de ontwikkeling van terreinen voor industrie, wat hem betreft een historische analyse te worden geboden en dient te worden beschreven waarom bestaande structuren al dan niet kunnen worden gehandhaafd.

De heer De Kruijf vraagt of het ontbrekende deel in deze PRS, zoals zojuist door de spreker werd beargumenteerd, een logisch gevolg is van het gevoerde beleid in de afgelopen jaren, nl. het inboeten aan waarden van het onderdeel Cultuur als integraal onderdeel van de provinciale omgevingsopvattingen.

De heer Van Dun beaamt dat hij dat niet in de PRS terugvindt.

De heer De Heer memoreert dat de stichting het Groene Hart in de vorige hoorzitting heeft gepleit voor meer aandacht voor de Oude Hollandse Waterlinie. Hij vraagt of er locaties van de oude Hollandse Waterlinie zijn, waarvan de Bond Heemschut vindt dat de provincie daar extra op moet inzetten.

De heer Van Dun is van mening dat de Oude Hollandse Waterlinie amper te herkennen is als een samenhangend planologisch element. Er zijn nog wat forten, al dan niet in vervallen toestand. De Bond Heemschut heeft gemeend hiervoor geen aandacht te vragen, immers, de Nieuwe Hollandse Waterlinie zal al problemen genoeg opleveren.

2. De heer E. Schuler Werkgroep Natuurlijk Zeist-West

De heer Schuler memoreert dat de Werkgroep Natuurlijk Zeist-West destijds is opgericht door enthousiaste burgers, die zich wilden inzetten voor de EHS rond Zeist en Zeist-West. De werkgroep wilde dat bij medeburgers promoten en bij overheden lobbyen voor een betere bescherming. De werkgroep heeft in relatie tot de PRS wat meer ingezoomd op het gebied rondom Zeist. De werkgroep heeft de visie dat landschap, cultuur en natuur belangrijke waarden zijn. Men kan aan die waarden veel genoeg beleven. Tegelijkertijd is bescherming nodig, met het oog op de biodiversiteit. Daarnaast zijn die waarden ook van belang voor de aantrekkingskracht van Utrecht. Dat is ook in de PRS terug te zien. Utrecht heeft groeiambities. De Universiteit van Utrecht is een topuniversiteit, vooral door de breedte van de opleidingen. Dat zal het nodige ruimtebeslag vergen maar dat alles vraagt wel om een hoogwaardige omgeving. De aantrekkingskracht van Utrecht zit ook in het zorgvuldig bewaren van de kernkwaliteiten van het Utrechtse landschap. Die ambitie is in de PRS te lezen, maar daar zijn nog te weinig instrumenten aan verbonden. Spreker doelt op de kernrandzones, waar stedelijke ontwikkelingen met agrarische activiteiten en natuur worden gemengd. De werkgroep is van mening dat daar te weinig sturing op zit. In wezen wordt de sturing aan gemeenten overgelaten, waardoor de provincie geen grip meer heeft op de gang van zaken. De kans bestaat dan dat de waan van de dag gaat regeren. De werkgroep pleit voor een meer zorgvuldige balans in de kernrandzones en voor meer greep op de ontwikkelingen. Aan de orde is ook grootschalige recreatie. Sportvelden zijn tegenwoordig bijna constant in gebruik, met verlichting en veel lawaai. Goed moet worden nagedacht over de vraag waar sportvelden gesitueerd moeten worden en welke beschermende eisen daaraan moeten worden gesteld. Dat moet men niet alleen maar aan gemeenten overlaten. Een dergelijk proces moet gestuurd worden, zodanig, dat partijen vooraf weten waar zij aan toe zijn. Daarmee kan de kwaliteit van steden en dorpen worden behouden, ook rondom de stad Utrecht met een hoge verstedelijkingsdruk. Zorgvuldig moet worden nagegaan hoe de stadsrandzones moeten worden ontwikkeld. In de stadsrandzones spelen zich concrete ontwikkelingen af, zoals ecologische verbindingen, die belangrijk zijn voor natuur en landschap.

Twee mooie wildviaducten in de A12 en in de A28 met een potentiële verbindingzone tussen Vecht-Plassengebied en grote rivieren zijn inmiddels gerealiseerd. Echter, in Zeist en in Bunnik moet men het van geringe steppingstones hebben. Gelukkig is daar wel een stevig agrarisch gebied met agrariërs, die de natuur ondersteunen maar het blijft fragiel. De werkgroep betreurt het dat de provincie niet meer inzet op regie om de verbindingzones te handhaven.

Het gebied Brugakker bij Zeist is aangewezen als historische structuur. Niet duidelijk is waarom het gebied rond Oostbroek, waar Oost-Utrecht “uit de ontginningen is geboren”, niet als historische structuur is aangewezen. De natuurwaarden in Oostbroek, bij het wildviaduct, zijn belangrijk maar deze krijgen in het streekplan geen bescherming. Hetzelfde speelt bij het landgoed de Wulverhorst. Dat heeft een ecologische verbinding met de Kromme Rijn. Nu is daar nog een groenstrook. Het landgoed ligt in de rode contour, maar het is groen. De werkgroep ziet goede kansen om daar een verbinding tot stand te brengen. Het is zaak dat die kans wordt aangegrepen om ongewenste ontwikkelingen te voorkomen. Hier ontbreekt regie van de provincie. De inspreker hoopt dat de provincie zich zal beraden over de aangedragen punten van de Werkgroep Natuurlijk Zeist-West.

De heer De Heer verwijst naar de strook van de Wulverhorst naar de Kromme Rijn; wat zou daar in de optie van de Werkgroep Zeist-West kunnen worden ontwikkeld?

De heer Schuler antwoordt dat die groenstrook uit de rode contour moet worden gehaald. Het argument, dat deze strook in het vorige streekplan ook in de rode contour lag, vindt hij niet doorslaggevend. De groenstrook bevat ook een wandelpad. Ook ligt daar het oude Grand Canal. Wil men de allure daarvan in de toekomst herstellen, dan moet het gebied worden veilig gesteld en moet de rode contour worden weggehaald met toevoeging van de aanduiding Cultuurhistorie en Natuurstructuur.

Vervolgens wordt de brochure “Natuur, verbinden en behouden” uitgereikt, zie bijlage 2.

3. De heer J. Lindsen, voorzitter van de Stichting V.O.C.U.S. Cabauw

De heer Lindsen leest een notitie voor, die als bijlage 3 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer De Kruijff, CDA, heeft begrepen dat er nog een woningbouwlocatie in de komende jaren binnen Cabauw zal worden gerealiseerd. De heer Lindsen antwoordt dat die locatie in 2012 wordt afgerond.

De heer De Heer vraagt of de gronden van de Stichting V.O.C.U.S. buiten de rode contour liggen.

De heer Thonon vraagt of er voldoende ruimte binnen de rode contour is om 30 woningen te realiseren.

De heer De Kruijff, PvdA, vraagt wie belangstelling heeft voor de nieuwe woningen. Zijn dat inwoners van Cabauw of mensen uit Utrecht, Lopik of elders?

De heer Scherer vraagt of de Stichting eigen grond bezit voor de bouw van 30 woningen.

De heer Lindsen antwoordt dat de Stichting V.O.C.U.S. Cabauw weilanden bezit, die voor een klein deel binnen de rode contour vallen. De rode contour moet wel worden opgerekt om een contingent van 30 nieuwe woningen mogelijk te maken. De verkoop van de weilanden tot bouwgrond heeft veel geld opgeleverd en stelt de Stichting in staat om dit project te kunnen realiseren. Zo'n zelfde project wil de stichting graag in de toekomst herhalen. Hij verwacht dat veel inwoners van Cabauw, vooral doorstromers, belangstelling voor de nieuwe woningen zullen hebben. Er zijn nogal wat inwoners

van Cabauw naar elders vertrokken maar zij willen heel graag terugkomen. Ook mensen uit de regio Utrecht willen graag in een kern als Cabauw wonen. Zij worden van harte welkom geheten omdat er daardoor een goede differentiatie in de bevolkingssamenstelling gaat ontstaan.

De heer Thonon vraagt of er opnieuw een ruimtelijke uitbreiding aan de orde zal zijn, wanneer nu wordt ingestemd met de bouw van 30 woningen. Zal er t.z.t. opnieuw een verzoek tot woningbouw volgen? De heer Lindsen antwoordt dat hij de kern van Cabauw met deze 30 extra woningen als afgerond beschouwt.

4. De heer Verhoef, wethouder van de gemeente Utrechtse Heuvelrug

De heer Verhoef leest een notitie voor die als bijlage 4 aan het verslag wordt toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer De Kruijf, CDA, begrijpt dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug maatwerk wil leveren wat betreft de historische buitenplaatsen. Hij vraagt of er dienaangaande is nagedacht over een toetsingskader.

De heer De Heer begrijpt dat er mogelijkheden in Overberg zijn, mits er een goede stadsrandvisie wordt door de gemeente wordt opgesteld. Hij vraagt of de gemeente kans ziet op korte termijn een dergelijke visie op te stellen.

De heer Thonon komt terug op de kazerne en het verzoek om de EHS daarvoor op te schuiven. Hij vraagt of de gemeente daarvoor al compensatie voor ogen heeft.

De heer De Kruijf, PvdA, vraagt of woningbouw in Overberg daadwerkelijk voor eigen behoefte is. Terugkomend op de historische buitenplaatsen, heeft hij de indruk dat de gemeente op dat vlak wensen heeft die nu niet realiseerbaar zijn. Hij vraagt dienaangaande om toelichting.

De heer Fastl begrijpt dat gepleit wordt voor woningbouw in Overberg om het voorzieningenniveau daar op peil te houden en om de opvang van eigen bewoners te kunnen waarborgen. Hij vraagt of kan worden onderbouwd dat extra woningen daadwerkelijk bijdragen aan de in standhouding van het voorzieningenniveau aldaar.

Gedeputeerde Krol begrijpt dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug meer mogelijkheden bepleit voor de historische buitenplaatsen. In de provincie Utrecht kent men het instrument van de convenanten die met een aantal grote landgoederen zijn afgesloten. Daarmee kan maatwerk worden geleverd. Hij vraagt of het instrument convenant, waarmee van de strikte regelgeving in ruimtelijke zin kan worden afgeweken, de gemeente onvoldoende ruimte biedt voor ontwikkelingen.

De heer Verhoef antwoordt dat de gemeente Utrechtse Heuvelrug nog geen ervaring heeft met een convenant over historische buitenplaatsen. Wel zijn er voorbeelden van buitenplaatsen waar men tegen discussiepunten aanliep. Onlangs zijn PS uitgenodigd voor een excursie en daar zijn voorbeelden genoemd waar de problematiek speelde. Het is goed om naar maatwerk te zoeken. Echter, wanneer in de PRS een duidelijk kader wordt vastgelegd voor bestaand ruimtelijke beleid, waar niet van mag worden afgeweken, dan zullen gemeenten tegen grenzen aanlopen, zo vreest hij. Dat is ook de ervaring van afgelopen jaren geweest. Door wat meer flexibiliteit in te bouwen, zouden buitenplaatsen, de nieuwe economische dragers, meer mogelijkheden krijgen. Dat is nodig, gelet op investeringen in en beheer van het groen.

In de afgelopen jaren speelde een discussie rond landgoed 't Stort in Maarn. De gemeente is, o.a. in overleg met de provincie Utrecht, een aantal jaren bezig geweest om na te gaan hoe dat landgoed op

een verantwoorde manier tot ontwikkeling kan worden gebracht. Daar zijn voorwaarden aan verbonden, zoals het aantonen dat er noodzaak is voor de ontwikkeling van rood als uiterste middel om de toekomst van een buitenplaats te verzekeren. Tevens moet er oog zijn voor landschappelijke inpassing en hoe een en ander zich verhoudt tot de monumentale waarde van een buitenplaats. In de gemeentelijke nota zijn daar duidelijke toetsingskaders voor opgenomen. Uit de contacten met landgoedeigenaren is gebleken dat rood soms nodig is om het voortbestaan van landgoederen veilig te stellen.

Gevraagd werd of de gemeente Utrechtse Heuvelrug in staat is een stadsrandvisie voor Overberg op te stellen. De gemeente acht dit zeker mogelijk. Starters en senioren kunnen in Overberg vrijwel geen geschikte woning vinden. De bevolking groeit, maar er kan geen woning geboden worden in Overberg omdat daar niet wordt bijgebouwd. In de gemeentelijke structuurvisie wordt aangegeven dat woningbouw in Overberg om die reden wenselijk is. Een locatie daarvoor heeft men nog in het midden gelaten, maar zou aan de noordkant of aan de oostkant mogelijk kunnen zijn. Op dit moment is het voorzieningenniveau in Overberg al minimaal. Een organisatie als Overbergs Belang maakt zich zorgen of dat, wat er nog is, wel kan worden gehandhaafd. Het zou plezierig zijn wanneer inwoners niet voor iedere boodschap naar Amerongen of Veenendaal hoefden te gaan. Een aantal elementaire voorzieningen, zoals winkels, zou in Overberg aanwezig moeten zijn maar deze moeten wel bestaansmogelijkheden hebben.

Gevraagd werd of er in verband met de locatie voor de kazerne reeds aan compensatie is gedacht. In het kaartje bij de zienswijze is die compensatie ingetekend. Het is de bedoeling om compensatie op het terrein zelf te zoeken. Feitelijk zou er een groene corridor over het terrein kunnen worden aangelegd zodat natuurgebieden met elkaar worden verbonden. Ook heeft dat waarde voor de kwaliteit van de inrichting van het terrein zelf, waardoor opslagplaatsen en werkplaatsen ruimtelijk gescheiden kunnen worden van de verblijfsaccommodaties.

De heer Fastl vraagt nogmaals naar de onderbouwing van de stelling dat het voorzieningenniveau in Overberg door meer woningbouw op peil kan worden gehouden. Er kunnen wel meer woningen worden bijgebouwd, maar dat wil niet zeggen dat de nieuwe inwoners boodschappen gaan doen in de plaatselijke winkel. Oplossingen liggen ook ergens anders voorhanden, dan het alleen maar toevoegen van extra woningen. Wordt er ook naar andere oplossingen gekeken om het voorzieningen op peil te houden, in combinatie met woningbouwuitbreiding?

De heer Verhoef antwoordt dat bepaalde voorzieningen uit Amerongen ook in Overberg worden aangeboden. In alle dorpen wordt getracht een woonservicegebied te creëren, maar dan moet er voor voorzieningen wel voldoende volume zijn. Dan pas kan er sprake zijn van een volwaardig woonservicegebied. Nu worden ouderen, die niet meer in Overberg kunnen blijven wonen, gedwongen uit te wijken naar Veenendaal.

5. Mevrouw L. van Rooijen en de heer C. Uittewaal

Mevrouw Van Rooijen maakt bezwaar tegen punt 4.2.2. van de PRS inzake windenergie. Zij woont op de gemeentegrens tussen Wijk bij Duurstede en Houten aan het Amsterdam-Rijnkanaal (ARK).

De heer C. Uittewaal deelt mede dat ook hij aan het Amsterdam-Rijnkanaal woont.

Beide insprekers willen nadrukkelijk ingaan op de geplande windmolens aldaar. De windmolenlocatie staat haaks op de visie van het Kromme Rijngebied, immers, dat moet een landelijk gebied blijven. Insprekers zien de windmolens als industriële activiteit in een hoog landbouwkundig gebied, terwijl daar versterkende structuren worden voorgesteld wat betreft recreatie en toerisme. Dat alles botst met elkaar. In de nota staat dat windmolens bij voorkeur worden geplaatst langs lijnen in het landschap. Het ARK ligt op 2,5 meter onder het maaiveld zodat er geen lijn te ontdekken valt. Wel zichtbaar zijn de bruggen. Het situeren van molens daar voegt niets toe aan het begrip “langs lijnen” of “gasten in het landschap”.

Het gebied is mooi en erg rustig. Er is geen achtergrondgeluid waardoor de geluidsoverlast van de molens kan wegvallen, terwijl dat langs snelwegen wel het geval zou zijn. 's Avonds hoort men buiten alleen maar het geluid van de steenuil en de kerkuil.

In de nota staat dat er draagvlak moet zijn vanuit de gemeenten voor de plaatsing van windturbines. In het gemeentebestuur van Houten is geen draagvlak. Beide sprekers zijn bezorgd dat het inperken van de gemeentelijke zeggenschap negatieve gevolgen zal hebben. In het stuk staat dat “voorwaarde voor draagvlak” wordt gewijzigd in “voorkeur voor draagvlak”. Dat zal leiden tot inperking van de zeggenschap, zo vrezen zij. Er zijn verschillende gebieden waar de windmolens zijn geschrapt vanwege het ontbreken van draagvlak. Dat leidt tot ongelijkheid tussen gemeenten. Houten heeft al een windmolenpark gepland. Wanneer Houten daarover niet meer mag beslissen, dan zal dat een ongelijkheid bewerkstelligen.

Mevrouw Van Rooijen heeft uit de Nota van Beantwoording begrepen dat de zoeklocaties voor windenergie te maken hebben met gebrek aan draagkracht in gemeenten. Spreekster meent dat er in de gemeente Houten nog geen draagvlakonderzoek is uitgevoerd voor het windmolenpark bij de Goyerbrug. Voor zover sprekers weten is er bij het huidige gemeentebestuur van Houten geen draagvlak. Sprekers bepleiten dan ook de locatie Goyerbrug als windmolenlocatie te schrappen.

De heer De Kruijff, CDA, begrijpt dat sprekers betogen dat er in het gemeentebestuur van Houten geen draagvlak is voor windmolens. Ook wordt aangegeven er dat dienaangaande nog geen onderzoek is uitgevoerd. Hij vraagt hoe sprekers weten dat er in het gemeentebestuur geen draagvlak bestaat.

De heer Thonon memoreert dat sprekers van oordeel zijn dat de windturbines botsen met de doelstelling voor recreatie en toerisme. Hij vraagt waar dat op wordt gebaseerd. Ook werd aangegeven dat het gebied een agrarische functie heeft. Hoe botst dat dan met windturbines?

Mevrouw Van Rooijen antwoordt dat de partijprogramma's van de individuele partijen zijn doorgenomen. Daaruit blijkt dat een meerderheid van de fracties tegen plaatsing van windturbines is, echter, dat is nog nooit als zodanig door het gemeentebestuur uitgesproken.

De heer Uittewaal memoreert dat het Kromme Rijngebied wordt gezien als een gebied met een open landschap dat gehandhaafd moet worden. Het gebied wordt genoemd en geroemd. Dat botst met doelstellingen op het gebied van recreatie en toerisme, maar ook met het plaatsen van een industriële activiteit, nl. windmolens. Het ontwikkelen van een windmolenpark is een industriële ontwikkeling in een landbouwgebied. Geen enkele agrariër zal voor een industriële activiteit een vergunning krijgen. Er is zelfs voorkeur uitgesproken om in dit soort gebieden de agrarische activiteiten te laten bloeien en te laten ontwikkelen. Dat is strijdig met de plaatsing van windmolens.

6. De heer J. van Impelen

De heer Van Impelen vindt het een voorrecht om in te spreken. Hij komt vaak in landen waar geen democratie is en waar mensen hun mening niet mogen geven. Het gaat in dat geval dan vaak om “bananenrepublieken”. Hij heeft zijn kinderen tijdens de verkiezingen duidelijk gemaakt welke voorrechten de inwoners van Nederland hebben. Echter, zijn kinderen wijzen erop dat de windturbines worden opgedrongen, met aantasting van de leefomgeving van bewoners. Zijn kinderen merken dit aan als asociaal gedrag. Spreker moet bekennen dat zijn kinderen eigenlijk gelijk hebben. Nederland is geen “bananenrepubliek” maar een “bananendemocratie”. Men denkt dat men in Nederland iets mag zeggen, maar feitelijk mag dat niet. Windturbines zijn aantoonbaar zeer schadelijk. Mensen worden daardoor gedwongen om te verhuizen. Hij wil dat vergelijken met China, in de periode voorafgaand aan het Olympisch jaar, waar mensen hun huizen uit werden gejaagd, omdat er een Olympisch dorp moest worden gebouwd. Dat gebeurt nu ook in Utrecht en, in zijn

geval, in het Kromme Rijngebied. De inwoners van het Kromme Rijkgebied willen dit niet, zij willen daar gewoon blijven wonen. Alle argumenten om windturbines te plaatsen zijn inmiddels achterhaald, ook als het gaat om CO2. Inmiddels is bekend dat windturbines niet rendabel zijn. Het maximale rendement is 25%. Zelf is inspreker productontwikkelaar van beroep. Hij weet wat het is als iets onder tafel verdwijnt omdat het niet goed genoeg is. Dat geldt ook voor windturbines: ze zijn niet goed genoeg. Er zijn inmiddels goede alternatieven voorhanden, waarvan gebruik moet worden gemaakt. Spreker en medestanders willen een betere wereld voor hun kinderen en kleinkinderen, maar ook een wereld waar ze zelf goed in kunnen leven.

De heer Fastl begrijpt dat het vervelend is om je huis uitgejaagd te worden. In de wijk Overvecht moeten veel inwoners hun huis verlaten, omdat er sloop- en nieuwprojecten gaande zijn. Zij stellen dat niet altijd op prijs. In een democratisch land als Nederland kan het soms gebeuren dat een wijk met 1500 inwoners tegen de grond gaat, en mensen gedwongen moeten verhuizen. Hij hoopt dat het in het geval van de heer Van Impelen om minder inwoners gaat. De heer Fastl verwijst voorts naar de ontwikkelingen in Duitsland op het gebied van duurzame energie.

De heer De Heer begrijpt dat inspreker van oordeel is dat windturbines aantoonbare schade veroorzaken. Hij vraagt dienaangaande om uitleg.

De heer Thonon vraagt welke alternatieven er zijn op het gebied van duurzame energie, die geen schade berokkenen in de ogen van inspreker.

De heer Van Impelen bevestigt dat hij wel eens in Duitsland is geweest; overigens doet dat land hem aan België denken. Vragen werden hem gesteld over de onderbouwing van de aantoonbare schade van windturbines. Spreker is geen specialist op dat gebied, maar wijst op de vele rapporten waarin de slagschaduw, de geluidseffecten e.d. worden beschreven. Dat alles is de provincie bekend, dus het is niet zinvol om dat nogmaals op te noemen. Ook alternatieve energievormen zijn de provincie bekend. Spreker zit hier tegenover professionele bestuurders en het gaat niet aan dergelijke vragen op een burger af te vuren. Nogmaals maakt hij de vergelijking met de “bananendemocratie”.

De voorzitter onderbreekt de inspreker met de opmerking dat er een hoorzitting gaande is. Inspreker krijgt gelegenheid zijn zienswijze toe te lichten en de statenleden hebben gelegenheid daar vragen over te stellen. Een vergelijking met een “bananendemocratie” noemt de voorzitter “bepaald op het randje”.

De heer Fastl wijst erop dat recreatie en landbouw in Duitsland wel degelijk samengaan met de opwekking van windenergie. Agrariërs kiezen voor windenergie, juist omdat het geld oplevert.

De heer Thonon beaamt dat de statenleden professionele bestuurders zijn die afwegingen willen maken in een groter kader. De provincie heeft op het gebied van duurzame energie een 10% doelstelling, om minder afhankelijk te zijn van olie-import uit de zgn. bananenrepublieken. Er kan gekozen worden voor windenergie, voor zonne-energie of voor biovergisting. Hij vraagt wat inspreker wel in zijn achtertuin wil hebben in plaats van windenergie.

De heer Van Impelen licht toe dat windturbinefabrikanten inmiddels failliet zijn gegaan of op het punt staan failliet te gaan, waardoor er “windturbinekannibalisme” gaat ontstaan. Windparken vallen stil. Turbines worden gerepareerd met onderdelen van andere turbines. Dat komt o.a. in Amerika voor. Vesta, één van de grotere windturbineleveranciers, staat op omvallen of op overgenomen te worden door een Chinees bedrijf. Spreker is niet bekend met de Duitse subsidieregels voor windenergie. Wel weet hij dat men in Duitsland terugkomt van het besluit om windturbines aan te

moedigen. Gevraagd werd naar alternatieven voor duurzame energie in het landelijk gebied. Daar zijn grote schuren die zeer geschikt zijn voor zonnepanelen. Dat kan een uitstekend alternatief zijn voor windenergie. Onlangs werd er in Italië een prijs aan een Nederlander uitgereikt, die de opbrengst van zonnepanelen met meer dan 50% wist te verhogen. Binnen afzienbare tijd komt dat nieuwe product op de markt.

Spreeker heeft overigens niet de bedoeling gehad om in zijn reactie te ver te gaan, wel is duidelijk dat emoties in zijn reactie een rol meespelen.

7. De heer E. Lindeyer van Bewonersvereniging Energie-U

De heer Lindeyer leest een notitie voor die als bijlage 5 aan het verslag wordt toegevoegd. Korthedshalve zij hiernaar verwezen.

De heer Scherer is verrast over de mededeling van de heer Lindeyer dat de provincie Utrecht niet over een op schrift vastgelegde studie beschikt wat betreft windenergie. Recentelijk heeft een ingenieurstijdschrift op 11 september een artikel over windenergie gepubliceerd. Onderzoek is gedaan naar de voor- en tegenstanders van windstroom, omdat daarover nu via het CPB voldoende gegevens beschikbaar zijn gekomen. De hoofdconclusie is dat de milieuwinst van windenergie verwaarloosbaar klein is en bij verdere groei van windvermogen zelfs negatief gaat worden.

De heer De Kruijf, PvdA, constateert dat de inspreker teleurgesteld is over de bijstelling van de doelstelling van 20% naar 10% duurzame energieopwekking. Hij deelt die teleurstelling. Hij begrijpt dat de inspreker wel mogelijkheden ziet om weer terug te gaan naar 20%. Hij vraagt dienaangaande om de onderbouwing.

De heer Thonon sluit zich aan bij de vraag van de PvdA. De heer Thonon wijst op sprekers die geen voorstander zijn van windturbines. De statenleden dienen alle belangen evenwichtig af te wegen.

De heer De Heer memoreert dat het verlagen van de provinciale doelstelling duurzame energieopwekking is gebaseerd op een studie van NMU. NMU had wel een hogere ambitie maar achtte het niet haalbaar om in een korte periode 20% te realiseren. Hij vraagt of de inspreker bekend is met de onderbouwing van de NMU.

De heer De Kruijf, CDA, begrijpt dat de 10% die gehaald zou moeten worden, exclusief windenergie is. Spreker betwijfelt dat. Wanneer er toch 20% duurzame energieopwekking zou moeten worden gehaald, dan zal er alsnog 10% uit windenergie moeten komen. Heeft de inspreker enig idee hoeveel windturbines dat zijn?

De heer Weierink begrijpt dat de inspreker beweert dat de informatie en de cijfers van de provincie Utrecht, zoals opgenomen in de concept Nota van Beantwoording, niet juist is. Hij vraagt voorts naar de cijfers van de heer Lindeyer: waren die aan zijn zienswijze toegevoegd? Dat had zijn stellingname kunnen verduidelijken. Nu lijkt zijn reactie op giswerk gebaseerd te zijn.

Mevrouw Mineur sluit zich aan bij de opmerking van de heer De Heer. De vraag is of de inspreker het rapport van NMU bestrijdt en alternatieven voorhanden heeft.

De heer Lindeyer geeft aan dat hij evenals de heer Scherer verrast was over het feit dat de provincie Utrecht niet over een windenergiestudie beschikte, maar slechts enkele schetsen voorhanden heeft. Die mededeling heeft hij van ambtenaren gekregen. Later is hem dat nog eens per email bevestigd.

Spreker komt terug op het artikel in het ingenieurstijdschrift, waarin wordt vermeld dat windenergie geen toekomst heeft. De heer Lindeyer heeft ervaren dat er op het gebied van windenergie veel verhalen worden verkondigd, zelfs door mensen met een wetenschappelijke titel. Hun argumentatie is vaak slecht onderbouwd. Er is een grappig filmpje van de “Club van 30”, waarin de vloer wordt aangeveegd met de argumentatie van een zgn. expert op het gebied van windenergie. Hij raadt de heer Scherer aan dit filmpje te bekijken. De PvdA vroeg hoe de 20% doelstelling wel kan worden gehaald. Er is veel meer potentieel voor windenergie, zo betoogt de heer Windeyer. Dat stond ook in het NMU-rapport: er is zelfs ruimte voor 200 Mw aan windenergie. Dat wordt gebaseerd op grond van het doortrekken van lijnen die reeds op de ruimtelijke kaart zijn aangegeven. De provincie Utrecht komt uit op 50 Mw, terwijl er ruimte is voor 200 Mw. Hij adviseert de provincie nog eens goed naar die ruimtelijke kaart te kijken die in de NMU-studie was opgenomen. In principe wil niemand een windmolen in zijn achtertuin, echter, er zijn ook mensen die de hele provincie Utrecht bij hun achtertuin betrekken. Energie-U tracht een windmolenpark op Lage Weide in de stad Utrecht te realiseren. De provincie wil wel windmolens in de stad, terwijl er in het buitengebied miniturbines zouden moeten worden aangelegd. Echter, er zijn meer dan 10.000 miniturbines nodig om 1 grote windmolen te vervangen. Hij betwijfelt of zoveel miniturbines dan wel acceptabel zijn. NMU heeft zijn oorspronkelijke doelstelling van 20% bijgesteld naar 10%. Spreker vindt dat in de NMU-studie een dubbelzinnigheid. Immers, gesteld wordt dat er ruimte is voor 200 Mw die in deze periode gemakkelijk kan worden gerealiseerd. Die doelstelling is wel degelijk haalbaar maar dan moet de provincie het voortouw nemen en aangeven waar die ruimte gecreëerd kan worden. Hij roept de provincie op “verstand en hart te gebruiken”.

Op de vraag van het CDA antwoordt de heer Lindeyer dat hij zo niet weet hoeveel extra windmolens er nodig zijn, wanneer er 10% extra duurzame energieopwekking moet worden gerealiseerd. In ieder geval is het vier keer meer dan het aantal dat nodig is om 50 Mw te realiseren.

Op vragen van de heer Weierink geeft de heer Lindeyer aan dat hij zijn informatie baseert op potentiaalstudies die onder de onderbouwing van de PRS liggen; die heeft hij wél van de provincie Utrecht mogen ontvangen.

De heer Weierink vraagt waarom de inspreker zich wel in het ene rapport kan vinden, maar niet in het andere. Mogelijk wordt dat ingegeven door het belang van de inspreker.

De heer Lindeyer antwoordt dat dit laatste niet aan de orde is. Hij bevestigt dat hij de concept Nota van Beantwoording digitaal heeft ontvangen. Spreker gaat ervan uit dat de samenvatting van zijn zienswijze daarin juist is weergegeven.

8. De heer D.J. de Leeuw van Vereniging Overbergs Belang

De heer De Leeuw licht de zienswijzen van Overbergs Belang uitvoerig toe. De hoop was dat deze zienswijze tot een aanvullend gesprek zou leiden. Dat is niet het geval, maar mogelijk volgt dat later nog. Overberg, het mooiste dorp van de grote Heuvelrug, aldus de eerste zin uit het dorpslied. De kleine gemeenschap Overberg binnen de gemeente Utrechtse Heuvelrug strekt zich uit van het Leersumse Veld tot aan de Slaperdijk en ligt ten noorden van de Heuvelrug. Dit dorp doet een dringend beroep op de provincie Utrecht. Met lede ogen moeten de inwoners toezien hoe de leefbaarheid van het dorp onder druk staat. Ouderen, die heel hun leven in het dorp hebben gewoond, worden gedwongen te vertrekken wegens het ontbreken van allerlei voorzieningen. Voor jongeren, die graag zouden willen blijven, is het huidige woningbestand te beperkt of te duur in aanschaf. Daarbij moet vermeld worden dat al in geen jaren woningbouw heeft plaatsgevonden. Sociale voorzieningen en sociale woningbouw zijn daarom dringend gewenst, niet op grote schaal, maar kleinschalig, bij voorkeur voor de eigen inwoners. Daarom doet Overberg een beroep op de provincie: geef Overberg beperkte groeimogelijkheden, waardoor het dorp blijvend kan werken aan de leefbaarheid. Er is nog steeds een school en er staat nog steeds een dorps huis, maar zonder

aanwas van nieuwe gezinnen zullen ook deze laatste voorzieningen op termijn verdwijnen en zal Overberg langzaam sterven. Met een geringe groei van een aantal woningen tot aan het jaar 2050 zou het dorp gered kunnen worden en wordt leegloop voorkomen. Al zouden er per jaar maar 5 huizen bijkomen. De gedachte dat er veel gebouwd moet worden op korte termijn, zoals wellicht ten onrechte uit de ingezonden brief van de Vereniging Overbergs Belang kon worden opgemaakt, is zeker niet de bedoeling. Overberg schrikt van berichten uit andere provincies, zoals Oost-Groningen, waar dorpen verpauperen omdat er geen toekomst is. Dat wil men voor het mooi dorp Overberg voorkomen. Hopelijk is dat ook de keuze van de provincie Utrecht. Daarom roept hij de provincie op ervoor te zorgen dat Overberg in de PRS vitaal kan blijven en beperkt kan groeien, nu en in de verre toekomst. Overbergs Belang wil de provincie meegeven dat de optie van uitwijken naar de groeikern Veenendaal helemaal geen optie is. In Veenendaal is een mooi winkelcentrum en zijn er scholen voor voortgezet onderwijs, maar dat heeft altijd al een regionale aantrekking gehad. Het merendeel van de authentieke inwoners van Overberg wil in het dorp blijven. Ook verhuizen naar elders in de gemeente Utrechtse Heuvelrug vinden de meeste inwoners geen optie. De culturele en maatschappelijke verbondenheid is meer gericht op het Gelderse Vallei gebied (Renswoude, Scherpenzeel en Woudenberg) en niet op de andere zijde van de Heuvelrug. De Vereniging Overbergs Belang vraagt om een duidelijke visie voor een toekomstige ontwikkeling van het dorp en geringe uitbreiding in de kernrandzones of net daarbuiten, en dan gericht op de instandhouding van de dorpskern. Toekomstige woningbouw zou alleen binnen de dorpskern c.q. bebouwde kom van het dorp moeten plaatsvinden en daarmee onderdeel van de versterking van het dorp moeten zijn. Door in het dorp jong en oud te verenigen, gaat Overberg een leefbare toekomst tegemoet. Hiertoe is geringe uitbreiding van het woningbestand dringend nodig. Spreker nodig de statenleden graag uit om in Overberg te komen kijken en met de inwoners te spreken. Hij vraagt de provincie pas daarna een definitief standpunt in te nemen.

De heer Fastl begrijpt dat er gevraagd wordt om wat goedkopere woningen te bouwen voor jongeren maar ook voor ouderen, zodat zij in Overberg kunnen blijven wonen. Zijn vraag is in hoeverre er met de Overbergse gemeenschap wordt gekeken naar de instandhouding van faciliteiten op een andere manier dan alleen maar door een gestage groei van het aantal woningen. Overigens vindt de heer Fastl de vergelijking met Oost-Groningen niet opgaan. De woningmarkt in Oost-Groningen kan niet met die in Utrecht worden vergeleken. Wanneer er in Overberg luxere woningen zouden worden gebouwd, dan zullen ook die worden verkocht. Overigens is spreker van dat laatste geen voorstander.

De heer De Kruijff begrijpt dat er in Overberg een tekort aan woningen is voor jong en oud. Het CDA vraagt zich af of 5 extra woningen per jaar wel voldoende zijn om dat probleem op te lossen.

De heer Thonon vraagt waarop de inspreker baseert dat het dorpshuis en de school open kunnen blijven door instroom van gezinnen. Hij vraagt dienaangaande om meer onderbouwing. Mensen zijn tegenwoordig erg mobiel. De afstand tussen Overberg en Veenendaal is minder dan de afstand die spreker per fiets aflegt vanuit Oost-Utrecht naar het provinciehuis.

Op welke afstand vanuit Overberg liggen de voorzieningen in Veenendaal en Amerongen per fiets, auto of openbaar vervoer?

Wanneer er toestemming komt voor de bouw van 5 extra woningen per jaar, dan is zijn vraag of deze binnen de rode contour worden gesitueerd.

De heer De Kruijff vraagt waarom jongeren uit het dorp wegtrekken. Heeft dat met scholing, uitgaansleven en voorzieningen te maken? Met meer passende woningen hoopt men de jongeren toch voor het dorp te kunnen behouden. De PvdA vraagt zich af of dat onderzocht is.

Mevrouw Broere vraagt hoeveel inwoners Overberg heeft. Zij memoreert dat de wethouder van Utrechtse Heuvelrug zojuist ook heeft ingesproken. Zij gaat ervan uit dat de Vereniging Overbergs Belang dienaangaande samen met het gemeentebestuur optrekt.

De heer De Leeuw licht toe dat hij een (beroeps)vrijwilliger is en dus niet van alle markten thuis kan zijn. Niet alle vragen kan hij even uitgebreid beantwoorden.

Inderdaad is overleg met de gemeente gaande. Het dorp Overberg is zodanig opgesloten binnen de rode contouren, dat er heel weinig uitbreidingsmogelijkheden zijn.

Onderzocht is of er mogelijkheden zijn voor kleinschalige zorgvoorzieningen maar daarvoor is een kleine groei nodig. Binnen de dorpskern is weinig ruimte voor een klein bejaardencentrum of voor aanleunwoningen. Al jaren is dat een grote wens van het dorp. De heer Van Wikselaar, voormalig wethouder, weet daarvan. Er wordt gezocht naar plekken binnen of tegen de kern aan om kleinschalige zorgvoorzieningen te realiseren, zodat de ouderen langer in het dorp kunnen blijven wonen.

De heer Fastl begrijpt dat ook andere voorzieningen in het dorp onder druk staan. Is de gemeenschap in Overberg in staat om met vrijwilligers bepaalde taken over te nemen?

De heer De Leeuw bevestigt dit. Zo blijven ouderen ook wel bij jongeren op de boerderij wonen. Echter, ook daarvoor zijn de middelen en de mogelijkheden beperkt. Er wordt slechts beperkt een aanleunconstructie tegen een boerderij toegestaan. Gevraagd werd of 5 woningen per jaar wel voldoende zijn. Hij heeft begrepen dat PS de zorg hebben dat het dorp Overberg binnen afzienbare tijd zou worden verdubbeld, dit naar aanleiding van de ingezonden brief van Overbergs Belang. Dat is zeker niet de bedoeling. Het gaat om kleinschalige projecten binnen of tegen de dorpskern aan. Daarmee wordt de dorpskern versterkt. Vijf of tien woningen per jaar erbij, of een complex met 30 woningen 1 x per 5 jaar, zou de gemeenschap kunnen helpen.

Naar aanleiding van de opmerkingen van heer Thonon, bevestigt de heer De Leeuw dat mensen meer mobiel zijn dan in het verleden. Veenendaal en Amerongen lijken niet ver weg. Toch is Amerongen wel ver weg, met de Heuvelrug er tussen. Het dorp Overberg heeft geen enkele openbaar vervoersverbinding, met uitzondering van de buurtbus. Iedereen moet met eigen vervoer zijn weg vinden. De A12 loopt door Overberg, evenals de spoorlijn Arnhem-Utrecht en de Veenendaal-lijn naar Rhenen, maar de inwoners van Overberg kunnen nergens opstappen.

De vraag was ook in hoeverre nieuwe inwoners een garantie zijn dat een school en een dorpshuis in stand kunnen blijven. Duidelijk is wel dat het hebben van geen nieuwe instroom zeker geen garantie is dat die voorzieningen in stand kunnen blijven. De afstand tussen Overberg en Veenendaal per fiets bedraagt 2 kilometer, met de auto is dat 6 kilometer. Veenendaal heeft alle toegangswegen richting Overberg afgesloten. De afstand tussen Overberg en Amerongen is 5 kilometer. Ook Scherpenzeel ligt, de andere kant op, ca. 5 kilometer van Overberg vandaan.

Op de vraag van de PvdA, antwoordt de heer De Leeuw dat er in de afgelopen dertig jaar drie kleine nieuwbouwprojecten in het dorp zijn gerealiseerd. Dat had een massale terugkomst tot gevolg van de jongeren die gedwongen waren te vertrekken. Het merendeel van de bewoners van die kleine nieuwbouwprojecten, zijn mensen die tijdelijk gedwongen vertrokken waren, maar later de mogelijkheid kregen in hun geboortedorp een nieuwbouwhuis te kopen.

Op de vragen van mevrouw Broere, licht de heer De Leeuw toe dat de belangvereniging zich verantwoordelijk voelt voor een gebied dat de Slaperdijk en het Leersumse Veld tussen Woudenberg en de Heuvelrug omvat. Dit gebied omvat vele campings en vaste campingbewoners. In totaal gaat het dan om 1300 inwoners. Daarvan wonen er 600 tot 700 in het oorspronkelijke Overberg; maximaal 400 mensen wonen in de kern Overberg.

9. Wethouders R. Peek en J. Burger van de gemeente Wijk bij Duurstede

De heer Peek leest een notitie voor die als bijlage 6 aan het verslag wordt gevoegd. Korthedshalve zij hiernaar verwezen.

De heer De Kruijf, PvdA, begrijpt dat er in de gemeente Wijk bij Duurstede geen draagvlak is voor windenergie. Toch ligt er wel een opgave om los te komen van de fossiele brandstoffen. Hij vraagt of ook het gemeentebestuur van Wijk bij Duurstede zich daar verantwoordelijk voor voelt en wat dat voor de gemeente betekent.

De heer Thonon vraagt welke planologische souplesse beide sprekers voorstaan. De gemeente Wijk bij Duurstede telt 23.000 inwoners. Meer woningen zijn nodig om de woningverdunding tegen te gaan en de voorzieningen op peil te houden. Als het gaat om 2000 woningen met ca. 2,2 personen per woning, betekent 4000 inwoners extra. Dat is veel op een populatie van 23.000 inwoners. Hij vraagt naar de onderbouwing van 2000 extra woningen.

De heer Van Wikselaar komt terug op de nevenactiviteiten in het agrarisch gebied. De gemeente Wijk bij Duurstede vraagt daarvoor meer ruimte. Zijn vraag is of dat nader gespecificeerd kan worden. Ook wordt gesproken over uitplaatsing van bedrijven uit het woongebied naar het bedrijventerrein. Wordt nu feitelijk gevraagd het bedrijventerrein planologisch op te rekken?

De heer De Kruijf, CDA, constateert dat de gemeente Wijk bij Duurstede een problematiek noemt die 2000 woningen zou kunnen verdedigen. De genoemde problematiek doet zich ook voor in andere gemeenten van de provincie, mogelijk zelfs in allemaal. Wijk bij Duurstede heeft reeds 250 woningen toebedeeld gekregen. Hij vraagt wat voor de provincie Utrecht een reden kan zijn om Wijk bij Duurstede 2000 extra woningen te geven en andere gemeenten niet.

De heer Fastl sluit zich aan bij de vragen van de heer Thonon. Zijn vraag is aan welke woningen er behoefte is in Wijk bij Duurstede; heeft dat gevolgen voor de mobiliteitstromen in de gemeente? Roept dat dan weer nieuwe vraagstukken op?

De vorige spreker noemde ook een windmolenpark en maakte een vergelijking met Amerika. Zijn vraag is wat er concreet onder een windmolenpark bij Wijk bij Duurstede wordt verstaan.

De heer Peek laat weten dat de gemeente Wijk bij Duurstede zich zeker verantwoordelijk voelt voor de duurzaamheidsambitie. In het milieubeleidsplan staat dat de gemeente in 2030 graag klimaatneutraal zou willen zijn. Discussie is gevoerd over de vraag of windenergie een mogelijkheid was om die doelstelling te halen maar daar blijkt geen draagvlak voor te zijn. De gemeenteraad van Wijk bij Duurstede heeft ook een motie aangenomen, waarin wordt aangegeven dat gezocht zal worden naar andere vormen van duurzame energie om de doelstelling te halen. Expliciet wordt zonne-energie als meest kansrijk genoemd.

Onder een windmolenpark verstaat hij drie grootschalige windturbines bij elkaar.

Wat betreft (neven)activiteiten bij agrarische bedrijven in het buitengebied, wordt gedacht aan een loonwerkersbedrijf. Een agrarisch bedrijf wil graag als neventak wat loonwerk erbij doen, echter, dat kan nu niet als neventak, maar alleen als hoofdfunctie. Dit valt nu niet onder de limitatieve lijst en zijn pleidooi is na te gaan of verruiming mogelijk is om dat soort nevenactiviteiten, die dikwijls agrarisch gerelateerd zijn, expliciet mogelijk te maken.

Het is zeker niet de bedoeling het bedrijventerrein te verruimen. Het gaat hier om het uitplaatsen van een enkel, op een lastige plek zittend, bedrijf in de woonkern, bv. een garagebedrijf. De gemeente wil dit bedrijf heel graag verplaatsen naar de rand van de stad, maar dat vraagt dan wel om enige oprekking van de rode contour.

De heer Burger gaat in op de vragen die over woningbouw zijn gesteld. Wijk bij Duurstede heeft nu 23.000 inwoners. De gemeente is relatief jong en daardoor wordt er in komende jaren een behoorlijke vergrijzing verwacht. Tegelijkertijd is het woningaanbod voor starters erg beperkt. Daar wordt sterk op ingezet. Op basis van onderzoek in drie kernen komt men tot het jaar 2025 uit op 2000 extra woningen met migratiesaldo nul. De bevolking zou licht groeien tot 24000 of 25000 inwoners. Binnen de contour zijn er nu 750 woningen gepland. In theorie klinkt dat mooi, maar de praktijk is ingewikkeld. Alle kleine locaties in de stad moeten worden volgebouwd. Dan gaat het vaak om relatief dure exploitaties. Dat is alleen haalbaar wanneer er een goed evenwicht is tussen inbreiden en uitbreiden om zo een haalbare grondexploitatie te kunnen realiseren.

Wijk bij Duurstede heeft de afgelopen jaren veel tijd en energie gestopt in overleg met de buurgemeenten en de regio, o.a. over woningbouwprojecten. De heer Burger betreurt het dat daarvan in de PRS weinig van terug te zien is. Alle gemeenten kwamen tot de conclusie dat er geen grote nieuwbouwlocaties zouden moeten worden ontwikkeld. Gemeenten willen trachten hun eigen broek op te houden. Vooral wordt gekeken naar hetgeen gemeenten in de komende jaren nodig hebben voor hun eigen bevolking, bij voorkeur via inbreiding en slim gebruikmakend van kleine gebieden aan de randen, om de schade in het buitengebied zoveel mogelijk te beperken. Op basis daarvan zijn de aantallen woningen, die nu voorliggen, tot stand gekomen. Relatief komt Wijk bij Duurstede daar heel mager vanaf.

Wijk bij Duurstede wil vooral gaan inzetten op starterswoningen, ouderenwoningen en woningen voor specifieke doelgroepen. Er zijn in Wijk bij Duurstede voldoende gezinswoningen. In de jaren '70 en '80 zijn er veel gezinswoningen gebouwd. Destijds was er nog sprake van een brug over de rivier maar die is er gelukkig nooit gekomen, waardoor het gebied prachtig is gebleven. In de komende jaren is er minder behoefte aan gezinswoningen, gezien de veranderende samenstelling van de bevolking.

De heer Fastl begrijpt dat slechts drie windturbines al als een windmolenpark worden aangemerkt. De beeldvorming over een windmolenpark is echter heel anders en dat kan gevolgen hebben voor een draagvlakmeting. Hij verzoekt de gemeente de communicatie zuiver te houden en duidelijk aan te geven dat het slechts om drie windmolens gaat en niet meer.

De heer Van Wikselaar vraagt welk perspectief het overleg biedt met andere gemeenten, kijkend naar de A12 die in beton en asfalt gegoten wordt en dus voor vele jaren vastligt. Welke varianten zijn er dan nog mogelijk om een toenemende verkeersdruk op te lossen?

De heer Peek zet uiteen dat er in Wijk bij Duurstede een peiling naar windmolens plaatsvond. De uitkomst was dat er voor windturbines geen draagvlak is. Aandacht wordt nu gevraagd voor het windmolenpark dat mogelijk bij de Goyerbrug zal worden gerealiseerd. Dat zit zo dicht tegen de gemeentegrens aan dat de argumenten uit de eerdere internetpeiling te Wijk bij Duurstede ook van toepassing zijn op het windmolenpark locatie Goyerbrug.

De heer Burger geeft aan dat de verkeersproblematiek in de regio is besproken. De gemeenten staan op het standpunt dat er vooral voor de eigen bevolking moet worden gebouwd, gelet op de woon-werk balans. Wanneer er een evenwicht ontstaat tussen het aantal jongeren en een passend woningaanbod, en de vergrijzing wordt adequaat beantwoord, dan zal er minder woon-werkverkeer gaan ontstaan. Mobiliteit is net water. De praktijk zal het moeten uitwijzen. Mobiliteit blijft voor de regio zeker een belangrijk punt van aandacht.

10. Mevrouw J. Diepenhorst namens landgoed Den Treek-Henschoten

Mevrouw Diepenhorst is als rentmeester aan landgoed Den Treek-Henschoten verbonden. Zij wil haar eerder ingediende zienswijze nader onderbouwen. Het landgoed is ca. 2000 ha. groot, gelegen

in de gemeenten Utrechtse Heuvelrug, Leusden, Woudenberg, Zeist en Amersfoort. Het is particulier eigendom, nl. van de 400 nazaten van de familie De Beaufort. Zij zijn de aandeelhouders van het bedrijf landgoed Den Treek-Henschoten. Zij ervaart nog wel eens het vooroordeel dat landgoederen eigendom zijn van rijke families, die het zelf wel kunnen regelen. Echter, een landgoed is een bedrijf met inkomsten en uitgaven. Zij vraagt ook zo naar de zienswijze te kijken. In 2011 heeft het landgoed samen met de provincie Utrecht en de gemeente Leusden een convenant afgesloten waarbij vele afspraken zijn gemaakt over de natuurontwikkeling, de sanering van de intensieve landbouw, recreatiemogelijkheden op het landgoed en over bouwplaatsen. Aandacht in de zienswijze wordt gevraagd voor de bouwplaatsen. Afsproken is dat er een nieuwe woning zal worden gebouwd. De woning zal dienen als inkomstenbron voor de in standhouding van het landgoed. De locatie daarvan is in de EHS gesitueerd. Het landgoed ligt in meerdere gemeenten. Het afgesloten convenant heeft vele voordelen, maar is wel een papieren afspraak, waarbij de praktijk weerbarstig lijkt. De 2000 ha. van het landgoed is grotendeels als EHS aangewezen. Spreekster meent dat de familie De Beaufort het wat betreft de natuurontwikkeling in de afgelopen ruim 100 jaar goed heeft gedaan. Zij legt de volgende vragen aan de provincie voor:

- Het verzoek is om voor landgoederen, die in de EHS gelegen zijn, niet het principe “nee, tenzij” maar een “ja, mits” principe te hanteren. Dat biedt meer mogelijkheden voor de in standhouding van de landgoederen
- Specifiek voor de bouwplaats in Woudenberg is het verzoek deze uit de EHS te halen zodat belemmerende maatregelen en extra kosten die daarmee gepaard gaan niet meer van toepassing zijn.
- Aandacht vraagt spreekster ook voor het Henschotermeer dat grotendeels in de EHS ligt. Daar ligt een grote recreatieplas waar het landgoed heel graag recreatie wil concentreren. Nogmaals verzoekt zij voor landgoederen in de EHS het “ja, mits” principe te hanteren.

De heer Weierink vraagt wat het “ja, mits” principe in plaats van het “nee, tenzij” principe voor de landgoederen zou oplossen. Waar liggen nu voor de bedrijfsvoering de belemmeringen?

De heer De Kruif, CDA, sluit zich bij deze vraag aan.

De heer De Heer vraagt wat er in het convenant is opgenomen over de bouwplaats. Hij vraagt of spreekster het convenant op dat punt wil wijzigen.

De heer Van Wikselaar vraagt naar de functie van de bouwplaats. Gaat het om een recreatieve functie of om een eenmalig geldgenerend iets?

Mevrouw Broere licht toe dat het verzoek om voortaan voor landgoederen in de EHS het “ja, mits” principe, in plaats van het “nee, tenzij” principe te hanteren, reeds eerder op verzoek van de PVV door PS is besproken. Echter, dat voorstel werd toen van de hand gewezen.

Mevrouw Broere vraagt of mevrouw Diepenhorst bekend is met het platform Utrechtse buitenplaatsen. De eerstvolgende bijeenkomst van het platform is op Kasteel Groeneveld op 1 november.

Mevrouw Diepenhorst antwoordt dat het “nee, tenzij” principe heel veel ecologische, flora en fauna alsmede archeologische onderzoeken met zich meebrengt. De praktijk wijst overigens uit dat die onderzoeken niet altijd nodig zijn. Dergelijke onderzoeken kosten veel tijd, maar ook veel geld. Bij een “ja, mits” benadering is dat niet nodig.

De bouwplaats is nu één van de weinige landbouwpercelen die verpacht worden. Op de locatie heeft vroeger het oude huis Heischoten gestaan. Er zijn plannen om dat weer in ere te herstellen. Het huis

zal particulier worden bewoond. De huur of de erfpacht wordt daarmee voor het landgoed een blijvende inkomstenstroom.

Mevrouw Diepenhorst dankt mevrouw Broere voor haar suggestie wat betreft het Platform Utrechtse Buitenplaatsen. Zij heeft de datum van 1 november genoteerd.

11. Mevrouw J. Diepenhorst namens Schoutenhuis/landgoed Natewisch

Ook van dit landgoed is mevrouw Diepenhorst de rentmeester. Het gaat hier om een ridderhofstad uit 1270 met grachten en een kasteelboerderij met 12 ha. grond, gelegen in Amerongen. Ook dit landgoed is particulier bezit. In de huidige natuurplannen en structuurvisie is het landgoed nog opgenomen als een ecologische verbindingszone tussen de twee Natura 2000 gebieden Over Langbroek en de uiterwaarden van de Nederrijn. In de nieuwe PRS is dat verdwenen, terwijl het inrichtingsplan uit 2002 samen met de provincie is opgesteld om het geheel om te vormen naar EHS. In tal van officiële papieren wordt het belang deze ecologische verbindingszone onderstreept. Het gaat hier om een relatief klein gebied met een breedte van één perceel. Het betreft hier om open landbouwgebied. Het gebied wordt vele jaren extensief gebruikt. Het gebied heeft een natuurlijke uitstraling. Ook wordt er agrarisch natuurbeheer toegepast. De oude laan bestaat uit een bomenrij met luwte en dekkingsmogelijkheden voor wild uit het rustgebied in het verder open landschap. Dat het landgoed nu niet meer als EVZ, groene contour danwel EHS/agrarisch wordt beschouwd, heeft voor het landgoed grote financiële gevolgen. De eigenaar wil heel graag de natuur in standhouden en dat is nu niet meer mogelijk. Hij heeft spreker de emotionele noodkreet meegegeven dat het in het jaar van de historische buitenplaatsen toch niet zo kan zijn dat landgoed Natewisch niet meer in stand kan worden gehouden. Wanneer er een groene contour wordt opgenomen, dan heeft dat voor de provincie geen financiële gevolgen.

De heer Thonon vraagt waarom de eigenaar van de ridderhofstad geen natuur meer in stand kan houden. Waarom heeft hij daarvoor het predikaat EHS nodig?

De heer De Heer vraagt of de eigenaar een groene contour wil en vervolgens functieverandering, zodat het natuur wordt. Wat is het dichtstbijzijnde gebied waar wel een groene contour ligt?

Mevrouw Diepenhorst antwoordt dat een landgoed, dat in de EHS gelegen is, een inkomstenbron oplevert voor de in standhouding daarvan. Het gaat in dit geval om subsidies.

Het gaat hier om een verbindingszone tussen Natura 2000 gebied Over Langbroek en de uiterwaarden van de Rijn. Zij zal alsnog nagaan wat het dichtstbijzijnde gebied is met een groene contour. Zij zal haar reactie naar de griffie zenden.

12. De heer Van Rensen van Inwonersbelangen Woerden

De heer Van Rensen leest een notitie voor die als bijlage 7 aan het verslag wordt toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer Thonon memoreert dat ook mevrouw Kooiman reeds is ingegaan op Polder Wulverhorst. Hij heeft van haar echter niet begrepen dat de inwoners daar weg moesten. Hij vraagt of de heer Van Rensen dat wel bedoelde. Wanneer de PRS voor 10 jaar zou worden vastgelegd, kunnen er ook ontwikkelingen worden geblokkeerd, die bewoners wél wenselijk vinden. Is de heer Van Rensen bereid dat ook te accepteren?

Mevrouw Doornenbal sluit zich bij deze vragen aan.

De heer Van Rensen antwoordt dat de inwoners al eeuwenlang voor hun grond zorgen. Wellicht dat de woning wel kan blijven staan, maar daar om heen zal dan een bedrijvenpark gaan ontstaan, terwijl

het nu weiland is. Veel inwoners van Woerden genieten nu van het landschap maar dat gaat dan ook verdwijnen.

Spreeker heeft ervoor gepleit de PRS voor 10 jaar vast te leggen. Als er afgeweken moet worden van de PRS, door veranderingen, dan moet de inspanning bij de provincie worden gelegd. Het is dan zaak dat er in dat geval actief met de inwoners en maatschappelijke organisaties wordt gecommuniceerd.

Mevrouw Doornenbal meent dat het verzoek om de polder Wulverhorst toch aan te duiden als bedrijventerrein, afkomstig is van de gemeente Woerden. Inwonersbelangen Woerden is een politieke partij. Zij gaat ervan uit dat deze fractie zich daar tegen verzet heeft.

De heer Van Rensen beaamt dat zijn fractie in de raad tegen dit voorstel heeft gestemd. Ook zijn er meer dan 1000 handtekeningen verzameld om dit standpunt kracht bij te zetten, echter, zijn fractie maakt geen deel uit van de coalitie.

13. Mevrouw P. Lohschelder van DL Advies

Mevrouw Lohschelder vertegenwoordigt 34 agrariërs in de provincie Utrecht. Speerpunt voor de bedrijven is de voorgestelde wijziging van de definitie van 'grondgebonden bedrijven' ten opzichte van het huidige streekplan. Zij leest een inspraaknotitie voor die als bijlage 8 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer Scherer vraagt of mevrouw Lohschelder bepleit de 2,5 gve norm te laten verdwijnen of kan zij ook met een hogere norm leven?

De heer Thonon licht toe dat de provincie Utrecht in de PRV uitgaat van kwaliteitsnormen om bouwblokken groter dan 1,5 ha. toe te staan. Hij vraagt waar inspreker de kwaliteitsnoemer zou willen aanpassen.

De heer De Heer vraagt of de provincie een getal of een kwaliteitsnoemer moet gebruiken, wanneer grondgebonden normen moeten worden vastgelegd.

Mevrouw Doornenbal heeft van de inspreker begrepen dat de provincie het wel goed bedoelt maar dat het vooral in praktische zin onvoldoende is uitgedacht. De provincie wil juist van kwaliteit uitgaan. Heeft de inspreker dat onderkend of juist niet?

Mevrouw Lohschelder wil graag een andere norm kiezen. Het ophogen van de gve norm tot 5 zal waarschijnlijk niet tot problemen bij bedrijven leiden, echter, wat is dan de toegevoegde waarde van de gve norm? Als de provincie toch de vinger aan de pols wil houden, dan kan worden uitgegaan van een bouwvlak met een maximaal percentage bebouwing. Dat kan meer kwaliteit bewerkstelligen.

Voorts merkt zij op dat de gve norm een kwantitatieve norm is. Het gaat over omvang. Echter, een bedrijf met maar 50 koeien en 20 ha. heeft hetzelfde probleem als een groot bedrijf met 200 koeien met 80 ha. Ook kleine bedrijven met weinig grond worden hierdoor getroffen. Het is beter om van een kwaliteitsnorm uit te gaan.

De heer Thonon komt terug op de bouwblok grootte. Daar staan kwaliteitsnormen voor. Men mag boven de 1,5 ha. aan bouwblok uitgroeien, mits aan voorwaarden wordt voldaan, bv. verbetering dierenwelzijn, vermindering van de milieubelasting, verbetering van de volksgezondheid.

Mevrouw Lohschelder meent dat die voorwaarden specifiek voor de intensieve veehouderij zijn bedoeld. Onderscheid moet worden gemaakt tussen intensief en niet intensief. Een melkveehouderij in het extensiveringgebied met 1,5 ha. is feitelijk uitgegroeid. Echter, een grondgebonden bedrijf heeft dan nog een redelijke kans.

Op de vragen van de heer De Heer, herhaalt spreekster dat naar een andere norm moet worden gezocht die meer de kwaliteit kan bevestigen. Zij bevestigt de woorden van mevrouw Doornenbal dat er met de PRS normering grote praktische problemen te verwachten zijn. Zo zal er in gemeenten verschillend gehandeld gaan worden. Wanneer wordt gekozen voor een bouwvlak met een bebouwingspercentage, zal er in alle gemeenten eenduidig worden gehandeld en worden moeilijke situaties voorkomen.

Op vragen van de heer De Heer antwoordt mevrouw Lohschelder dat de provincies Gelderland, Overijssel en Friesland een en ander wel goed in hun PRS hebben geregeld.

14. De heer H. Klever

De heer H. Klever wijst erop dat het gebied ten westen van de Meerndijk is ingetekend als 6.6.2. Echter, dat gebied moet als landbouw als 6.6.1 worden ingetekend. De afdeling LTO Woerden is dat ook van mening. Er is voldoende ruimte ten oosten van de Meerndijk om andere, zoals reactieve doelen, te behalen. Bij 6.6.2 staat er niets over de grootte van het bouwblok. Spreker is van mening dat dit gebied gewoon landbouw moet blijven, dus gewoon 6.6.1. In het verleden zijn er afspraken gemaakt dat dit gebied voor de landbouw is en niet voor andere doeleinden zoals maneges, paarden enz. Bij de toelichting staat dat het gebied zoveel mogelijk voor de landbouw is. Door DLG wordt dat niet nagekomen wegens een herenakkoord. Verder staat er dat er weidevogels zijn, maar het provinciaal beleid is dat dit gebied niet meer voor beheerovereenkomsten en vogelbeheer in aanmerking komt. Een en ander is dus niet meer van toepassing. De bodemdaling valt erg mee daar de peilen in dit gebied zijn aangepast. Ook dat is niet meer van toepassing. Er is niets op tegen om dit gebied als 6.6.1 in te tekenen. Dat is ook altijd het beleid van LTO Woerden geweest; een en ander zal later door de heer Jan van Zuijlen worden toegelicht. Wanneer de heer Van Zuijlen zich te laat voor een hoorzitting heeft aangemeld, dan zal spreker dat tijdens de hoorzitting van 1 oktober van hem overnemen.

Voorts sluit hij zich aan bij de inspraakreactie van mevrouw Lohschelder van DL Advies.

De heer De Heer begrijpt dat de inspreker bang is voor functieveranderingen bij het bedrijf van de burens omdat dit inspreker beperkingen zou geven. Hij vraagt of de burens al plannen hebben voor functieverandering.

De heer Klever antwoordt dat er nu al plannen zijn om daar een manege te realiseren. Dat past niet in het gebied. De achtergrond hiervan is dat DLG samen met de gemeente Utrecht en Natuurmonumenten een herenakkoord hebben gesloten. De agrariërs hebben daar niets meer over te zeggen. Gedeputeerde Krol weet wat daar aan de hand is. In de toekomst kan zich dat gaan herhalen.

15. Mevrouw Lohschelder van DL Advies

Mevrouw Lohschelder spreekt in namens 7 agrarische bedrijven, die aan de Stuivenbergweg gevestigd zijn. Zij leest een notitie voor die als bijlage 9 bij het verslag zal worden gevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer De Kruif, CDA, memoreert dat de heer Velthuisen, voorzitter van LTO, tijdens een eerdere hoorzitting heeft aangegeven dat de banken wellicht moeilijker gaan financieren wanneer er een dergelijke claim op zou liggen. Is die aanname van de heer Velthuisen in de ogen van mevrouw Lohschelder juist?

De heer Thonon begrijpt dat het peilbesluit anders is dan voorheen en dat zou te wijten zijn aan de natuurindicatie van de gronden. Hij vraagt of dat wellicht samenhangt met de ontwerp PRS of anderszins gelinkt is aan provinciaal beleid.

Mevrouw Lohschelder antwoordt dat, daar waar EHS is, de natuurwaarden voorop worden gesteld in plaats van de landbouwgronden. Het nieuwe peilbesluit is een direct gevolg van het meer beheren van natuurgronden dan van agrarische gronden.

Inderdaad heeft dit een waardeverminderend effect op de gronden. Landbouwgrond heeft een andere waarde en een andere prijs. Zij verwijst naar de heer Peek die voor het volledige bedrag gronden zonder beperking heeft aangekocht maar 10 jaar later met waardebeperking wordt geconfronteerd.

16. Mevrouw Planken/mevrouw Baars

De dames Planken en Baars hebben geen zienswijze ingediend maar reageren naar aanleiding van een voornemen uit de concept Nota van Beantwoording, betrekking hebbend op windenergie bij de locatie Vianen.

Mevrouw Baars leest namens mevrouw Planken een notitie voor die als bijlage 10 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

Er zijn geen vragen van PS-leden.

17. De heer J. van Dijk van Cumela, de branche organisatie voor specialisten in groen, grond en infra.

De heer Van Dijk leest een inspraaknotitie voor die als bijlage 11 aan het verslag wordt toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

De heer Thonon memoreert dat er in de gemeente Oudewater een concentratie was van loonwerkersbedrijven, niet in het buitengebied, maar juist in het industrieterrein. Het voordeel daarvan was tevens dat de oude dijken langs de rivier niet kapot werden gereden door grote machines. Hij vraagt hoe de heer Van Dijk tegen dergelijke maatregelen aankijkt.

De heer Van Dijk heeft van dit initiatief gehoord en weet dat dit in meerdere gemeenten binnen de provincie speelt. Nagegaan wordt dan of te herontwikkelen locaties als vestigingsplaats kunnen dienen voor agrarische loonbedrijven. Wanneer het gunstige locaties zijn, die ruimtelijk inpasbaar zijn en waar de bedrijven voldoende ontwikkelingsruimte krijgen, dan kan dat zeker in het ruimtelijk beleid passen.

18. De heer W. van der Laan van de Vereniging Industriële belangengemeenschap De Ronde Venen

De heer Van der Laan leest een inspraaknotitie voor die als bijlage 12 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

Mevrouw Mineur licht toe dat de provincie Utrecht zoveel mogelijk bestaand bedrijventerrein wil hergebruiken, aangezien er veel bedrijventerrein leeg staat. Zij vraagt of de 6 ha. waar de heer Van der Laan over sprak het enige mogelijk is, of zijn er in de gemeente nog andere locaties. Ook vraagt zij of er in de regio mogelijkheden zijn voor uitbreiding van bedrijventerrein; wordt er in de regio met convenanten gewerkt?

De heer Fastl is van mening dat er in de gemeente De Ronde Venen relatief veel ruimte beschikbaar is voor bedrijven, zeker wanneer dat met andere Utrechtse gemeenten wordt vergeleken. Mogelijk biedt dat schuifruimte. De inspreker verwacht dat de werkgelegenheid zich in het huidige type bedrijvigheid verder zal ontwikkelen. Hij vraagt in hoeverre die aanname realistisch is. Er is nu een ontwikkeling gaande dat bedrijven minder ruimte nodig hebben. Wellicht zal dat een deel van de vraag opheffen. De heer Van der Laan gaat uit van een gemiddelde huisbezetting van 2,5 bewoner. In Nederland gaat de gemiddelde huisvesting omlaag, voor nieuw te bouwen huizen maar ook voor

bestaande woonhuizen. Dat kan grote gevolgen hebben voor de aannames op het gebied van de bevolkingsgroei.

De heer Weierink begrijpt dat de heer Van der Laan pleit voor extra hectaren voor meer huisvesting van bedrijven. Gaat het om nieuwe bedrijven die zich van buiten de gemeente of regio in de gemeente De Ronde Venen willen vestigen? Voorts vraagt hij in hoeverre de bedrijven in de Amstelhoek echt gebonden zijn aan de Amstelhoek.

De heer Van Wikselaar constateert dat een deel van de huidige bedrijven zouden kunnen worden uitgeplaatst. Hij vraagt hoeveel van die bedrijven watergebonden zijn: leidt dat niet tot een dubbeltelling in het cijfermateriaal?

De heer V.d. Laan komt terug op de vraag om de 6 hectaren nader te onderbouwen. De 6 hectaren omvat 2 ha. Werkenland, dat is bestaand bedrijventerrein. De stationslocatie is onderdeel van de herstructureringsopgave en wordt als schuifruimte ingebracht; daar gaat het om 2 ha. De verwachting is dat de herstructurering zelf op het terrein ca. 2 hectares zal opleveren.

Mevrouw Mineur vraagt of er nog meer ruimte voor bedrijventerrein is naast de reeds genoemde 6 ha.

De heer V.d. Laan antwoordt dat de 6 ha. de totale beschikbare ruimte is.

Vorig jaar zag het er nog naar uit dat het regioconvenant zou leiden tot 20 ha. bedrijventerrein voor de Ronde Venen, bestemd voor bedrijven die zich uit de regio in De Ronde Venen wilden vestigen. Dat staat ook in het STOGO-onderzoek, echter, later bleek dat de provincie Utrecht die getallen naar beneden heeft bijgesteld.

Spreekster heeft op verschillende manieren de behoefte aan bedrijventerrein trachten te onderbouwen. In dat verband heeft hij het inwonertal genoemd. Het actuele STOGO-onderzoek is uitgekomen op 11.3 ha. Ook voor eigen inwoners moet er worden voorzien in ruimte en werkgelegenheid. Het onderzoek dat vorig jaar plaatsvond, gaf duidelijk aan dat er vanuit de regio behoefte is aan meer dan 10 ha bedrijventerrein in De Ronde Venen. De 20 ha. is echter niet in de PRS gekomen.

Destijds zijn er watergebonden bedrijven uitgeplaatst, zoals een betonindustrie en een zand- en grinthandel. Van de 10 ha. bedrijven zijn er ca. 6 ha. watergebonden. Overigens heeft hij geen inzage gehad in de regio-toets.

De heer Weierink vraagt of de uitbreiding, waar nu voor wordt gepleit, bedoeld is voor bedrijven van buiten de gemeente De Ronde Venen. Ook is zijn vraag in hoeverre de bedrijven, die zich daar willen vestigen, aan Amstelhoek gebonden zijn.

De heer V.d. Laan antwoordt dat de bedrijven niet direct aan Amstelhoek gebonden zijn.

Afgesproken wordt dat de heer V.d. Laan een afschrift van het desbetreffende STOGO-onderzoek naar de griffie zal zenden.

19. De heer Odijk namens de gemeente Bunnik

De heer Odijk leest een notitie voor die als bijlage 13 aan het verslag zal worden toegevoegd. Korthedshalve zij daarnaar verwezen.

Door de PS-leden worden geen vragen gesteld.

20. De heer T. Vernooij, Wijk bij Duurstede, mede namens de Stichting Belangen Wijkersloot

De heer Vernooij leest een notitie voor die als bijlage 14 aan het verslag zal worden toegevoegd.

Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

Door de PS-leden worden geen vragen gesteld.

21. De heer D.B.M. Huitink namens Interkoop Properties, een projectontwikkelaar

De heer Huiting leest een notitie voor die als bijlage 15 aan het verslag zal worden toegevoegd.

Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De heer De Kruijf, PvdA, begrijpt dat de rode locatie, waar de heer Huitink op duidt, uit de rode contour is gehaald ten gunste van een gemeentelijke locatie door middel van de touwtjesmethode. Spreker gaat ervan uit dat de heer Huitink daar nadeel van heeft ondervonden. Hij vraagt dienaangaande om een toelichting op de gang van zaken destijds.

De heer Thonon vraagt waarom de inspreker van mening is dat zijn woningen wel zullen worden verkocht, terwijl de woningmarkt met grote problemen kampt.

Mevrouw Mineur constateert dat het gebied vrij dicht bij Amsterdam Zuid-oost ligt. Is het de verwachting dat er veel inwoners van Amsterdam naar het Utrechtse gebied zullen komen?

De heer Huiting kan zich voorstellen dat hij in een latere fase wat meer in verdiepende zin op enkele vragen kan terugkomen. Interkoop is met de gemeente De Ronde Venen in gesprek. Inmiddels ziet de gemeente het belang in om twee locaties voor woningbouw in het gebied op te nemen, temeer daar er pas over 9 of 10 jaar concrete mogelijkheden tot woningbouw zullen ontstaan, gezien de doorlooptijd van bestemmingsplannen en de bezwarenprocedure.

Het is geen probleem om beide locaties als woningbouwlocaties te bestempelen.

De heer De Kruijf, PvdA, constateert dat de locatie uit de rode contour is gehaald. Dat scheelt veel geld. Toch is dat gebeurd en kennelijk zijn partijen daar in goed overleg uitgekomen.

De heer Huitink heeft niet het beeld dat een en ander in goed overleg met de gemeente Abcoude tot stand gekomen is. Hij zegt toe daar later schriftelijk op te zullen reageren.

Ook werd een vraag gesteld over de verkoop van de woningen. Interkoop is ervan overtuigd dat de problemen met de woningmarkt van conjuncturele aard zijn. Op termijn blijft er behoefte aan koop- en huurwoningen. Nu is er in de markt sprake van wantrouwen en onduidelijkheid over politieke besluitvorming. Dat schaadt het vertrouwen van de consument. Ook nu nog is er een grote behoefte aan huizen. Er staan vele huizen te koop, maar niemand koopt omdat het eigen huis niet verkocht kan worden. Interkoop is van mening dat dit probleem over 9 à 10 jaar zal zijn opgelost. Interkoop biedt aan op eigen risico over te willen gaan tot woningbouwrealisatie en daarmee zegt Interkoop vertrouwen te hebben in de markt op de langere termijn en in deze locatie.

De vraag of ook inwoners van Amsterdam naar deze woningbouwlocatie willen verhuizen, vindt hij moeilijk te beantwoorden. Hij gaat uit van een combinatie van inwoners uit Utrecht maar ook uit Amsterdam. De locatie is relatief dicht bij de hoofdstad gelegen en is goed met openbaar vervoer bereikbaar. Bovendien biedt het de mogelijkheid om groen te wonen en in de nabijgelegen stad te werken.

22. De heer De Jong van Eneco

De heer De Jong leest een inspraaknotitie voor die als bijlage 16 aan dit verslag zal worden toegevoegd. Kortheidshalve zij daarnaar verwezen.

De heer Weierink begrijpt dat de heer De Jong uitdraagt dat een kleine groep tegenstanders windenergie voor een grote groep tegenhoudt. Hij vraagt waar de heer De Jong die stelling op baseert.

De heer Scherer vraagt of inspreker op de hoogte is van het rapport van Kees Le Pair die een tegenstander is van windenergie. Le Pair betoogt dat windenergie geen milieuwinst oplevert maar zelfs schadelijk kan worden. Hij vraagt wat de heer De Jong van dat rapport vindt.

De heer De Jong heeft een bijlage aan zijn inspraaknotitie toegevoegd waaruit blijkt dat een grote groep mensen zich in het middensegment wat betreft windenergie bevindt, een andere groep is voor windenergie en een andere groep is tegen windenergie. Eneco heeft herhaaldelijk geconstateerd dat de tegenstanders, vaak een kleine groep, heel gemakkelijk andere groepen meekrijgen om tegen nieuwe ontwikkelingen in te gaan, in dit geval windenergie. Uit de praktijk blijkt dat een kleine groep grote groepen kan mobiliseren.

De heer De Jong verduidelijkt dat de bijlage met de tekening een onderzoek is van Smart Agent Compony.

Vragen werden er gesteld over het rapport van Kees Le Pair. Daarin wordt aangegeven dat hoe meer windenergie er is, des te meer brandstof er zal worden verstoekt om in de energiebehoefte te kunnen voorzien. Er zijn onderzoeken uitgevoerd door de Tweede Kamer, door KEMA en door de heer Ummels. Daarin wordt aangetoond dat de beweringen van Kees Le Pair onjuist zijn. Het is correct dat vraag en aanbod vanuit de markt nu nog variabel zijn. De windcentrales zijn continu aan het variëren om de vraag te kunnen volgen. Het blijkt dat ruim 90% van de energie die Eneco opwekt efficiënt wordt gebruikt. Van de eigen energieopwekking is 10% nodig om te kunnen balanceren. Daar wordt ook een zgn. onbalanstarief voor betaald.

De heer Scherer merkt op dat deze cijfers hem niet veel zeggen. Hij wijst erop dat Le Pair zijn conclusies op recent onderzoek baseert. Hij vraagt wat het percentage is dat een windpark gemiddeld oplevert aan nominaal vermogen.

De heer De Jong antwoordt dat een gemiddelde windturbine in Nederland een nominaal vermogen heeft van 2,5 Mw en 2200 vollasturen oplevert. Dat is relatief weinig. Er komen nieuwe windturbines op de markt die naar 4000 vollasturen gaan, door toepassing van een grotere rotor. De ontwikkelingen in de windenergie gaan door, waardoor Eneco het net nog efficiënter kan blijven voeden.

Een windpark levert gemiddeld tussen de 20 en 25% op, maar dat is ook afhankelijk van de locatie. Op zee wordt een percentage van meer dan 40% bereikt. Met nieuwe windturbines kan men op land ook boven de 40% uitkomen.

De voorzitter rondt vervolgens deze bijeenkomst af en dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng.